

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Slujiți cu demnitate!

(+) Dăm într'altă parte a gazetei noastre straznică, dar îndreptățită infierare ce o face d. Nic. Iorga felului cum au înțeles anumiți bisericani (și, de bună seamă dintre cei aleși pe sprinceană) să săvârșiască slujba de prohodire a Reginei Maria și să se compoarte cu acel prilej de rădăncă și obștească jale. Cazul e prea grav și lecia ce o dă Dascălul Neamului e prea drastică și prea usturătoare, ca să trecem sub tăcere, cu inima împăcată, acest incident ce caută să ne pună pe gânduri. Nu pentru cei pe cari îi privește direct, în particular și global, ci și pentru că, sub raportul veștejit la ei, sunt și la noi destule de dorit. Și, de sine înțeles, de îndreptat.

Asta repede, radical și cu cea mai mare conștiințiozitate și pietate față de rândurile tipiciale. Pentru că lumea îl urmărește pe preot într'adevăr cu ochi de Argus, mai ales când e în slujbă bisericescă, și se edifică, ori se scandalizează, după cum va vedea pe sluga Domnului făcându-și demn și recules slujba, ori va băga de seamă că pentru păstorul sufletească e cam tot atâtă jertfelnicul Legii Noue ca alte „jertfelnice” și că tot așa de distrat și de dezordonat e în serviciul sacerdotal, cum e într'alte împrejurări. Ba se poate întâmpla să observe că la câte o „masă prietenească” nu se urăște ceasuri întregi și par'că ar prinde rădăcini, pe rând la masa Domnului e plictisit și grăbit zor nevoie; aruncă vorbele cu furcă, încâlcit, la repezeală și precipitează gesturi de desperat. S'apoi acea mâncărime de limbă la câte unul tocmai în decursul slujbei și acel neastâmpăr de nevropat, care enervează și macină evlavia privitorilor - ascultătorii, indignați și în prealabil de tembelismul preotului care nu știe de ceas, și cu atât mai puțin de datorința sa de a nu fura vremea nimănui cu întârzieri cari pedesupra mai și jignesc.

„Dar avem deaface cu forme moarte!” va zice cineva. — Fă-le vii! Acesta-i răspunsul. A fost pus în ele atâtă suflet de cei ce le-au alcătuit în sfinte meditații și rugăciuni. Apropic-te și tu de acel suflet; intră în legătură cu el; însușește-l și o să vezi ce capodopere ale spiritului sunt toate rândurile sfintelor slujbe — a tuturor slujbelor — bisericesti. Atunci reverința exterioară în toate acțiunile tale liturgice îți va deveni, oarecum, firească. Iar la aceasta vei ajunge urmând sfatul luminat al unui cucernic slujitor al altarului (Alvarez de Paz): Să îndeplinești sfintele rânduri „punctre, attente, graviter et cum quadam dignitate”. Când te închini să aibi conștiința că faci act de supunere lui Dumnezeu și aduci cult de lairie; să binecuvintezi pâinea și vinul ca unul ce binecuvântă cea mai plăcută jertfă lui Dumnezeu; când rostești cuvintele sf. liturghii, s'o faci asta și la distincte et clare” ca unul care te adresezi lui Dumnezeu însuși; în sfârșit: toate celealalte așa să le săvârșești, după cum se cade a rosti cu graiul și a îndeplini cu fapta ceea ce au fost îndrăite și rânduite de Spiritul lui Dumnezeu care cărmuiește Biserica.

Prorocul Ieremia (c. 48. Vulgata) are o vorbă de blestem pentru cei ce bagatelizează lucrurile Domnului: *Maledictus qui facit opus Dei negligenter* = *Afurisit cel ce face lucrul lui Dumnezeu de mântuială. Slujitorii altarelor trebuie să se gândească mult la acest cuvânt prorocesc de aspră osândă. Și să nu uite nici împrejurarea că-i urmăresc și-i osândesc fără milă și ochi din deaproape, și e cumplită această osândă chiar și dacă o fac alții, mici în atâtea privințe în asemănare cu d. Iorga.*

Iarăși serbările naționale

— In binevoitoarea atențiune a domnului ministru de interne —

Problema e veche și simplă. — Biserica unită este românească. Și în realitate, și în constituție. Totuși autoritățile publice o tratează ca pe una minoritară. O umilesc mereu, cu prilejul fiecărei serbări naționale. Rugăciunile ei sunt disprețuite de către puterea de stat, preoții și credincioșii ei decretați români de mâna a doua.

Cei în drept au fost lămurii, nu odată, asupra chestiunii. Li-s'a arătat, prin memoriile, în presă, în congrese, prin delegații, însemnătatea ei, ca și posibilitățile de bună deslegare. Li-s'a atras atențiunea nu numai asupra nedreptății ce se comite față de Biserica lui Inochentie, care a săvârșit „minunea resurecțiunii naționale” și a făurit conștiința românească; ci și asupra răului ce se face neamului prin aceste procedee nedemne. Nu poate fi bine pentru țară ca un milion și atâtea sute de mil de români să fie insultați și umiliți oficial, cu toate prilejurile. Nu este interes românesc a ațâța și pe această cale ura și dușmănia confesională.

Ei bine, obsedații unitofobiei pot jubila! Toate stăruințele noastre au rămas zadarnice; zadarnică și îndelunga noastră răbdare. Se dovedește mai tare acțiunea lor pătimășă. În loc să se limpezească, harababura confesională în chestiunea serbărilor naționale crește mereu; și cu ea deodată se sapă tot mai adâncă prăpastia urei și a dușmăniei între cele două biserici românești.

Eram convinși că actualul regim, a cărui întâie deviză a fost pacificarea sufletească a neamului, va înlătura și acest isvor permanent de vrășmășie. Am și văzut un semn bun. *Ministerul de interne* a dat, la 4 Iunie 1938, prefecturilor de județ o telegramă care părea un început norocos. Iată-o:

„Binevoii a cunoaște, că este necesar ca, cu ocazia sărbătorilor naționale, reprezentanții autorităților să asiste și la slujba religioasă oficiată în biserica greco-catolică, cel puțin acolo unde oficiază episcopul sau protopopul. În consecință veți lua înțelegere cu cei în drept, pentru a rândul ordinele în care se vor oficia slujbele religioase spre a se da posibilitate autorităților să asiste și la una și la cealaltă. Aplicați această dispoziție chiar la 8 Iunie a. c.”

Conducătorii noștri au respirat ușurați. În sfârșit, un mic semn de înțelegere. Pe acest temel se putea clădi ușor pacea definitivă, care să servească interesul românesc fără a supăra pe nimeni.

Ce se întâmplă însă în realitate? Cum se aplică și cum se interpretează de către autoritățile mai mici acest ordin bine intenționat al ministerului de interne? Iată, de ex., ordinul dat pretorilor de către Prefectul jud. Alba, în aceeași lună Iunie, ziua 30, la câteva săptămâni după rândulala făcută de către minister:

[...] Având în vedere că „Te-Deum”-ul cu prilejul sărbătorilor naționale se oficiază de către preotul Bisericii Dominante conform ordiului Ministerului Apărării Naționale No. 4224 din 21 Iunie 1926, care textual dispune: „Serbările naționale Biserica ortodoxă este aceea la care trebuie să se facă serviciul religios oficial indiferent de gradul ierarhic pe care îl are slujitorul, iar programul acesta trebuie respectat de toate confesiunile”, — Avem onoare a Vă ruga să binevoiți a lua măsuri de a-se respecta întocmai susmenționatul ordin și ca reprezentanții autorităților și funcționarii să participe la serviciul religios oficial al Bisericii ortodoxe dominante”.

Precum se vede, pentru domnul Prefect nu există ministru de interne. Ordinele acestuia n'au pentru d-sa nici o valoare. Le răstoarnă, într'o pornire polemică ciudată, cu un ordin al ministerului apărării naționale din 1926. — Ordine și disciplină exemplară!

Istoria însă nu e terminată. Pretorul a primit scrisoarea de mai sus a d-lui Prefect. O comunică notarilor. Li dă însă și el (cel puțin unul din ei, cel din Teiuș) un tâlc interesant care, dacă nu e polemică directă, este cel puțin dovadă de concepții „originale”. Iată ce le scrie:

„Avem onoare a Vă comunica ordinul No. 13460 — 1938 Pref. cu îndatorirea ca în comunele mixte să fie comunicat ambilor preoți, în scris de Dv. — De dorit ar fi ca preoții să aibă înțelegere pentru postulatele naționale și să servească împreună unii cu alții, pentru a face dovadă în fața poporului de dragoste și frățietate. — Nu cunoaștem nici un caz ca să se fi scandalizat cineva văzând preoții ortodocși cu cei uniți la un loc și făcând împreună serviciu, dar cunoaștem nenumărate cazuri de scandal, când i-au văzut separați”.

Dorința dlui Pretor o fi ea bine-intenționată dar, se știe, imposibilă. E contrară credinții și canoanelor. S'au dat și ordine concrete în aceasta privință. Mai întâi de către mitropolia ortodoxă din Sibiu. D. Pretor nu le cunoștea? Nu ne vine să credem. — Dar asta n'are importanță. Dacă d-sa avea idei atât de originale, trebuia, înainte de-a le cuprinde în ordine scrise să le comunice Prefectului, acesta Ministerului și, apoi... să se conformeze amândoi întocmai ordinului primit dela Minister. Așa înțelegem noi ordinea în administrație. Dacă fiecare Prefect polemizează cu ministerul și fiecare pretore dă tâlcuri proprii la ordinele prefectului, e lesne de înțeles ce situație minunată se va crea în țară!

Totuși, am fi fericiți dacă ar fi vorba de un caz izolat. Indreptarea s'ar putea face fără greutate. Iată, însă, un ordin dat nu de un prefect județean, ci de către *ministerul cultelor*, cu data de 5 Iulie 1938; care are, prin urmare, toate aparențele de tâlc, sau răstălmăcire, la dispoziția ministerului de interne reproducă mai sus:

„Avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune ca slujbele oficiale la sărbătorile naționale și ale Familiei Domnitoare să se officieze la biserica ortodoxă,

ca biserică dominantă, unde vor fi obligate să participe toate autoritățile.

În afară de cuprinsul ei care, repetăm, nu concordă cu dispozițiile ministerului de Interne, această adresă mai are o bizarie. Și anume: s'a trimis și episcopilor noștri! Numai așa, probabil, ca să-le facă ciudă! — Oricum, urmări a avut. Iată, de pildă, trista solemnitate a prohodului marelui regine Maria. Slujbă mare în catedrala Blajului: nici picior de autoritate lumească! Ordinul d-lui prefect către pretori, primari de orașe, notari, era categoric: „Autoritățile vor lua parte la bisericile ortodoxe!” — Este primul caz, când nici chiar în catedrala mitropolitană unită nu sunt reprezentate autoritățile la o slujbă cu caracter oficial. — Suntem, deci, în plin progres!

*

Ne luăm voie să aducem încă odată la cunoștința On. Guvern, și în special a dlui ministru de Interne, aceste anomalii, supărătoare și păgubitoare. Rugăm să se facă ordine definitivă și dreaptă. Cu cât reglementarea se amână mai mult, cu atât situația se înveninează mai rău, amărăciunea sufletească a credincioșilor uniți crește și vrăjmășia confesională se întărește. Păcat de Dumnezeu, dat fiindcă deslegarea e cât se poate de simplă și pentru toți mulțumitoare. Iată-o:

Slujbe religioase să se facă, la serbările naționale, numai în biserici (nu în piețe ori localități publice). Rânduiala acestora să se întocmească așa fel, în conformitate cu ord. de mai sus al ministerului de Interne, încât autoritățile să poată participa la serviciile dela ambele biserici naționale. — Restul festivităților și manifestațiilor ce se organizează ca aceste prilejuri se vor face în comun, în bună frățietate și armonie.

În tot cazul, Biserica românească unită roagă stăruitor să se facă ordine în această chestiune. Răbdarea ei a ajuns la capăt. Nu mai poate suferi batjocura și umilirea de până acum. Vrea să i-se respecte cinstit caracterul ei de biserică națională, pe care nu-l are din mila nimănui, ci din firea sa și din vrednicile sale românești. — Nici slujirea de conștiință a credincioșilor săi nu o mai poate îngădui. Este

contrar legilor divine și umane ca tineretul ei școlar și premilitar să fie dus cu forța la slujbe religioase ale altui cult, ori credincioșii unor puternice parohii unite să facă, din poruncă, asistență la serviciul divin al unui cult străin, care nu are în comună 10 credincioși.

Aceste anomalii trebuie să înceteze neapărat. Dacă Statul vrea să elimine din comunitatea națională pe cei 1 milion și jumătate de români uniți, e bine s'o știm. Nu va reuși, firește. Fiindcă noi nu dela Stat avem sângele și ființa. Dar, în schimb, vom ști noi ce avem de făcut: ne vom retrage, simplu, în modestia bisericuțelor noastre și ne vom ruga în taină pentru mărirea neamului, dela a cărui serbări suntem respinși și la cari, în consecință, nu vom mai participa!

Schimb de telegrame între Vatican și Palatul Regal Român. Din tristul prilej a trecerii la cele veșnice a M. S. Regina Mamă Maria, Preafer. Părinte Pius XI, prin secretarul de stat al Vaticanului, Em. Sa Card. Eug. Paccelli, a exprimat Maj. Sale Regele Carol II, cele mai simțite condoleanțe. La ceea ce Suvăranul îndoliat al României a răspuns în franțuzește, tot telegrafic, prin Nunțatura Apostolică din București.

„Vă rog transmiteți Sanctității Sale Suvăranului Pontifice, precum și Eminenței Sale Cardin. Secretar de Stat, cele mai vii mulțumiri pentru condoleanțele Lor în aceste zile de foarte mare durere. — CAROL II.”

Din același prilej, și tot din Vatican, a telegrafiat Maj. Sale și Em. Sa Card. Tisserant:

„Profund atins de flasca durere a Maj. Voastre și de jalea obștească a supușilor Voștri pentru moartea Reginei Maria, Vă transmit vtile sale condoleanțe, sigur fiind că Bunătatea Divină a fost milostivă cu sufletul generos și împărătește devotat al poporului Său mult iubit — CARD. TISSERANT.”

La această telegramă s'a răspuns, via Itaradio:

„Mulțumesc Eminenței Voastre, pentru atât de bunele cuvinte de întărire în aceste momente de adâncă durere. — CAROL.”

Uniformitate în serviciile divine

Poate li-s'au întâmplat multor frați preoți ca, fiind invitați într-o parohie, pentru vre-un serviciu dumnezeesc, să se fi găsit într-o încurcătură și desorientare completă. Și dacă nu ar fi fost „lumina” cantorului sau a crâșnicului, nu știu cât cum ar fi ieșit cu fața curată în fața credincioșilor, cari au băgat de seamă că „părintele ăsta nu știe chiar bine slujba”. Și se poate întâmpla și invers. Un alt preot, cu spirit mai inventiv la materie de tipic, să celebreze o slujbă cu totul altfel de cum o celebrează preotul local. Și atunci altă belea: „popa nostru nu face slujba așa de frumos, cum a făcut-o ăsta”.

De aici apoi o seamă de neajunsuri, de neînțelegere între frații preoți și o confuzie generală în masa credincioșilor, cari nu mai știu care e adevărata slujbă.

Să fim mai explicit. Unii frați preoți, prin derogare dela normele stabilite în tipic și în rubricile cărților liturgice, fac, spre pildă, înmormântarea după o normă proprie. Am văzut astfel de cazuri, când servind trei preoți la înmormântare preotul local încontinuu corecta pe ceilalți frați în văzul asistenței și a familiei care i-a invitat și care, poate că regreta, că a chemat astfel de preoți „nepricepuți”. Alții omit o bună parte din canon și ectenii, cântând numai ceea ce cred de cuviință, iar alții fac chiar invers, nemulțumindu-se cu ce se află în Euhologiu; mai „ciușesc” și din coace și din colo, ca să fie slujba mai „fastuoasă”. Unii apoi, citesc o sumedenie de evanghelii — după cum li-se plătește — și alte rugăciuni, încât să dureze serviciul înmormântării, fără predică, durează mai bine de două ore. Inchipuți-vă această metodă iarna, sau pe căldurile acestea caniculare.

Astfel, fiecare se crede îndreptățit a face ce vrea în parohia sa. Se înțelege apoi, că în fiecare schimbare de preot se ivesc nemulțumiri în rândurile credincioșilor, cari observă că preotul cel nou nu face slujbele ca cel vechiu.

Tot așa cu celelalte ceremonii sacramentale. Unii pretind la cununie jurământ, alții nu; unii săvârșesc sf. maslu cu cantor, alții nu.

Se întâmplă uneori abateri și mai grave. Mulți satisfac orice cerere de slujbe inexistente

□ □ Foia „Unirii” □ □

Evanghelia stăpânului

Ion Miclea

Ca în toate domeniile de activitate omenească, creștinismul a adus o concepție proprie și absolut originală și pe terenul raporturilor sociale. Că nu i-se poate contesta originalitatea se vede din faptul că e în antiteză atât față de păgânism, cât și față de concepția modernă, fideică a raționalismului. Acolo unde autoritatea este inspirată din creștinism, lipsesc violențele, nedreptățile și tirania...

Creștinismul stabilește raporturi precise între Dumnezeu și om; între superiorul unei comunități fixate într'un anumit spațiu și într'un anumit timp, constituite în vederea aceluiași interese terestre, prin aceleași nizuințe și tradiții, adică definește raportul dintre suprema autoritate omenească și supus; apoi dintre om și semenul său. În concret, cari sunt aceste raporturi?

Cunoaștem părerea gânditorilor păgâni despre raportul oamenilor muritori cu zeii. Tronul lor este situat în Olympul inaccesibil muritorilor. Sunt disprețuitori și indolenți față de turma de robi. — Trăsătura fundamentală a deprinderii autorității lor este tirania. Jupiter are

pururea la îndemână fulgerile, ca să îmblânzească cerbicioșia rebelilor. Mai sunt și nedrepti. Dar nici n'ar putea să fie altfel, fiindcă sunt plini de patimi grosolane. Favorizează pe unii în paguba altora; provoacă dușmăni și războaie fără sfârșit din simpatie sau ură față de oameni. Concluzia păgânului: „Nici zeii nu sunt drepti și: »Cum poate fi atâta ură și la zeli cerului?” Celce deținea fărimitura de activitate, ca să fie asemăntor zeilor pe care-i reprezintă, trebuia să fie nedrept, disprețuitor și pătimăș; doar nu se va ridica peste zei. Din această concepție, evident nu puteau izvorî decât apele furtunoase, pline de noroi, sânge și murdărie, pe cari le cunoaștem.

Ba chiar poporul ales avea o concepție asemănătoare despre Iahve, care nu cruță pe fiii săi neascultători, ci la cea mai mică greșală tremurau de groaza răzbunării Dumnezeului Oștirilor.

Comparați, cât de sumar, imaginea lui Jupiter și Iahve cu icoana vecinic mângâietoare și plină de bunătate a Tatălui, adusă din cer și intrupată pe pământ de Fiul său Isus Hristos. Cari sunt trăsăturile preasfinte fețe a Tatălui? Inchipuți-vă: Bunătatea care se dăruiește fiecărei creaturi, mila care cunoaște slăbiciunile omenești; sfințenia care pecetluiește virtutea chiar dacă e acoperită în zdrențe și uitată de lume; solitudinea față de viermele din praful

drumului, ca și față de întregi constelații; puritatea și dreptatea care nu privește în fața ci în suflet. Adăogați încă imutabilitatea, care face din legile și poruncile Lui columne pe cari se razimă întreg edificiul universului și cari n'au nimic din capriciu și contradictoriu; și dacă toate aceste și alte virtuți și perfecțiuni fără număr și măsură, le veți ridica la înălțimea veștii avea chipul Tatălui, așa cum L-a zugrăvit Fiul său. — Care e raportul omului cu această Autoritate? Hristos ne-a învățat că este asemănător raportului dintre tatăl și fiul său. *Autoritatea este paternă; iar supunerea, fiască.*

Autoritatea divină în creștinism este de așa natură încât contra ei e imposibil ca cineva să fie nemulțumit ori revoltat. Autoritatea care e însăși dreptatea, blândețea, purtarea de grijă, mila și iubirea, e imposibil — omenește vorbind — să nu fie cinstită și ascultată. Această autoritate, din firea sa este scutită de insuficiențele autorităților omenești. Și, dacă totuși se găseseră oameni, cari nu i-se supun, atunci să nu ne mirăm că aceștia nici nu vreau să audă de autoritatea omenească, reprezentanta pământeană a celei divine.

Se vorbește azi de o criză a autorității. Înșă cauzele ei toți le caută prin foarte mari depărtări, deși se găsesc chiar în autoritatea Persoana investită cu putere nu intrupează și nici măcar nu reprezintă în chip demn autoritatea

— decât poate în fantesia aprinsă a unor credincioși — în dauna credinței adevărate, încurajând obscurantismul și credințele deșarte. S'a întâmplat unui frate, să-i ceară o credincioasă „slujba florilor” pentru un bolnav; altă dată i-a cerut să-i „scrie” măselele, ori să-i descante de deochiu. Și când îi răspunse preotul, că el nu știe să existe astfel de slujbe prin cărțile bisericesti, i-a răspuns foarte nemulțumită, că „Domnul părinte celalalt i-a făcut astfel de slujbe”. — Și dacă nu-i faci pe voie, se întâmplă s'o ia spre cealaltă „strană”.

Câtă confuzie și nemulțumire nu se întâmplă apoi la înmormântare, când, eventual, un preot nu a „luat iertăciuni”. În unele parohii acestea au înlocuit complectamente predica, iar credincioșii ascultă cu gura căscată la câte un preot mai „abil” care știe să „stoarcă lacrimi”. Dacă nu a luat „iertăciuni”, nu a fost înmormântare, căci nu s-a spus „frumos”, cine a fost și ce a făcut repausatul. V'ați putea închipui, ce „frumos” i-ar putea spune unuia care nu a cercetat biserica deloc, sau unui adulterin nepocăit nici în clipa morții și a cărui fapte urâte au circulat de-alungul și de-alături satului. Dar lumea e așa. Vrea să plângă, chiar și atunci când se bucură în inima sa, că a murit acela pe care-l petrece până la groapă, iar noi preoții, în loc să aducem mângâiere și curaj celor cari cu adevărat rămân eu inima îndurerată, turnăm gaz pe foc, răscolim și cele mai mărunte chestiuni, numai să-i facem să plângă. Ce importanță mai are învățătura creștină, care se poate propaga în astfel de împrejurări, dacă părintele nu i-a spus „frumos”, ca el să plângă și să nu regreta că a fost la înmormântare...

Abateri, de felul celor înșirate mai sus, și poate vor fi și altele, pe care subsemnatul nu le cunoaște, sunt destul de dese în multe parohii. Frații preoți ar fi cei dintâi chemați să observe — în săvârșirea ceremoniilor religioase — normele tipiconale și îndrumările rubricelor din cărțile liturgice, pentru a fi scutiți ei înșiși de neplăceri. Să nu-și facă fiecare tipicul propriu. Sau dacă cineva crede, că actualele ceremonii prescrise nu mai corespund necesităților vremii, să aibă curajul a propune altele, mai „moderne”. Și dacă vor fi aprobate de cei în drept, să fie impuse tuturor spre executare. — Poate că ar fi oportună și intervenția Superiorității față de aceia, cari țin cu orice preț, să pună „o notă personală” în orice

ceremonie. Nu de alta, dar ca să fim și noi odată mai disciplinați și nu orice fantezie a poporenilor, să-și găsească ecou în mintea preotului, care e chemat să-i îndrume și să le corecteze greșeliile.

Pr. M. Socaciu

O lipsă morală. Observată, durere, chiar la persoane bisericesti, cu tristul prilej al înmormântării M. S. Regina Maria, și înfierată prin „Neamul Românesc” de cineva care nu-i mai puțin decât d. Nicolae Iorga, Dascălul Neamului. Reproducem rândurile de necruțătoare, dar îndreptățită indignare, ale d. Iorga, cu remarcarea: Preoții totdeauna, dar în chip special când sunt în vre-o slujbă sfântă, să nu-și uite că sunt ochi cari îi urmăresc cu atenție și capete cari îi judecă, de cumva nu se poartă așa cum la cere statul lor și actul pe care-l săvârșesc.

Scrie d. Nic. Iorga precum urmează:

„Atât de tristă ceremonie prin care ne-am despărțit pentru totdeauna de Regina noastră Maria, a dat încă un prilej să se vadă aleasa cuviință și nespusa duioșie a celor pe cari-i calificăm de „oameni simpli” pentru că nu i-a stricat o falsă cultură, dar, în același timp și lipsa de ținută și de simțire, fie și în aparență, a atâtoră din aceia pe cari soarta i-a așezat sus.

Trebue relevată odată indiferența mecanică, fără cea mai mică pătrundere de misterul religios, a unei mari părți din cler și până la unii arhieriei. Felul cum se fac cântările fără nici o pregătire anterioară, măcar pentru astfel de împrejurări, e un scandal public, care ne compromite față de străini și lucrează la distrugerea religiei. Înălțurați de la orice participare preoții religiei căreia-i aparține Regina, dădeau un exemplu care n'a fost înțeles. Dar, la Argeș, când buiburile tunurilor anunțau că se îndeplinește actul tragic al înfrățirii cu pământul, un grup de preoți făceau haz de emoția ce li-se pricinuisse.

Felul cum rudele din străinătate și membrii corpului diplomatic au luat parte la ceremonie era solemn, grav și mișcat. Ce contrast cu cutare înalt demnitar „spiritual” care căuta, desfăcându-se dela locul său, societatea doamnelor, cu conversațiile care n'au încetat o singură clipă, cu copioasa alimentare dublă în vagonul restaurant, în care ce nu s'a povestit și discutat, fără a mai vorbi de un tineret, care se prezintă în atitudinea celei mai familiare. — De ce am profană prin apucături lăbărtate și astfel de momente”.

Cu adevărat: jalnic și plânguros lucru...

Știri mărunte

Exerciții spirituale. Anul acesta exercițiile spirituale pentru *marianstetele absolvente* se vor ține la *Blaș*, în zilele de 12—15 August. Întreținerea pe întreg acest răstimp, la Școala de Menaj, este numai de 100 Lei. Participantele sunt avizate să-și aducă fiecare câte un cearșaf și periniță și vor înștiința, cel mai târziu până la 6 August c., pe păr. Aug. Ciungan (Blaș), str. Regina Maria, 15).

Agru la Boteni. Bunii enoriași ai păr. Alex. Pop din *Boteni* vor pomeni totdeauna cu drag Dumineca a treia după Rusaliile acestui an. Asta pentru că atunci a luat ființă acolo organizația locală Agru, grație stăruinței preotului local, înțelegerii creștine a intelectualilor din acea parohie și frățestei împreună lucrări a păr. Gh. Somlea din Vișinelu, care a și venit în ziua aceea de 3 Iulie c., cu corul bisericii sale, la Boteni, unde a slujit sf. vecernie la care a cuvântat despre o călătorie a Sf. Sale la Ierusalim și la Locurile Sfinte, același conferențind după aceea în adunarea populară dela școală despre „Rosturile Agrului”. Cu acest prilej d. inv. dir. I. Duca a aranjat un drăguț *festival coral* cu elevii cl. II—IV primară, în cadrele căruia a dezvoltat și tema „Sectele religioase”. Corul din Vișinelu a cântat mai multe cântece religioase, în fața unui public numeros. Agru constituit după ce și păr. Alex. Pop a dat lămuririle necesare, și-a ales *comitetul*: Președinte: I. Duca, inv. dir.; cassar: I. Moldovan; secretar: Nicolae Crișan. Membrii înscriși: 43 de inși, și se vor mai înscrie și alții. — Doamne ajută! (id.).

Locale. Sâmbăta viitoare, de praznicul Schimbării la față, va predica în catedrală păr. Ioan Popa, prof. de religie, iar Dumineca ce-i urmează, a opta după Rusalii, va predica păr. Dr. Nicolae Lupu, prof. de teologie.

Spre beatificarea păr. Miguel-Augustin Pro. Prigoana religioasă din Mexico are o sumedenie de jertfe. Între acestea e și eroicul ostaș al lui Hristos, păr. ieromonah jezuit M. A. Pro, care a fost împușcat la 23 Noembrie 1927. Păgâneasca executare a mucenicului ce se stinge din viață cu strigătul: „Trăiască Hristos-Regele!” a fost fotografată chiar la porunca osânditorilor, cu intenția de a speria pe alții dela mărturisirea crezului roman creștin. Arhiepiscopul Martinez de Mexico a dat acum ordin să se adune toate piesele necesare în vederea beatificării acestui erou al credinței, pe care ceriul îl arată, prin multe semne, a fi ales între alții.

Recent creștinajii pentru opera misionară. Delegatul apostolic din Congo-Belgian face cunoscut că credincioșii din acel teritoriu au dăruit anul trecut pentru opera misionară 220.872.65 franci; cu 30% mai mult ca în 1936. O singură comunitate, care numără 6053 nou creștinați, a făcut danii spre scopul menționat în suma de 7212 franci, o sumă ce face foarte mult pentru ei, întru cât băștinașii, trăind și acum în epoca vândut-cumpăratului de mărfuri cu schimbul, ajung foarte greu la bani monedă.

Băi populare. Gazetele aduc știrea că ministerul lucrărilor publice a aprobat, din bugetul acestui departament, 1.500.000 Lei, ca să se termine 14 băi populare în 14 comune din jud. Muscel. Foarte bine. Blașul, comună urbană, capitală de județ și centru școlar, cu mai bine de 2000 (două mii) de elevi, așteaptă și el așa o bunădată. Și pe cât se vede va trebui să mai aștepte mult și bine. — Altfel de ce ar mai și fi și... Paștile cailor?

tatea; din contră o parodiază, făcând din ea o slabă caricatură. A întrupe autoritatea este o vorbă mare și însemnează, că persoana aceasta aleasă, prin tot ce face și poruncește, amintește în ceva chip pe Dumnezeu, căruia îi ține locul. A reprezenta autoritatea este o expresie mai ușoară și însemnează că deși persoana nu s'a identificat și nu trăiește din virtute, totuși nu o compromite, ci o presintă cel puțin în exterior — supușilor, cu demnitate.

Din faptul că autoritatea impune de multe ori cu forța virtuți și obligații pe care ea le necinstește în mod flagrant, urmează criza de autoritate.

Afară de cazurile amintite, doctrina creștină nu recunoaște distincție de origine, de sânge ori de rasă și deosebiri între națiuni. Primatul descendenței din Avram care se găsea în iudaism, în creștinism este abrogat: aci nu are nici o importanță descendența trupească, numai cea spirituală, care este una singură. După concepția paulină, raportul dintre oameni, fundamentat pe înseși vorbele lui Hristos, este egalitatea oamenilor între sine: „Nu este păgân nici iudov, tăiere împrejur și netăiere împrejur, străin, schit, rob, slobod, că Hristos este totul întru toate. (Col. 3, 11). Fiii aceluiasi Părinte, ai aceleiasi familii a cărei Cap este Hristos. Toți un trup în Hristos. Iată nota specific și autentic creștină. Prin urmare, în creștinism deosebirea

de rasă ariană, semită, popoare cu și fără drept la viață; rassa investită din firea ei cu messianitatea dominației, iar altele cu stigmatele robiei în frunte, n'are loc. Așa încât ceea ce face d. Rosenberg, doctrinarul național-socialismului german, ne amintește greșala în care căzuse tocmai acel neam care după teoria rassismului e inferior, neamul jidovesc. Doar și Evreii se mândreau tot cu superioritatea bazată pe descendența trupească, ca și germanii lui Hitler. Dumnezeu este unul; raporturile oamenilor față de El trebue să fie aceleași, pentru că și dependențele lor față de autoritatea Lui sunt aceleași. Însă, dacă oamenii atârnă deopotrivă de Dumnezeu, deopotrivă trebue să-le fie și obligațiile și drepturile. Dar, acestea fiind adevărate, urmează că oamenii nu pot avea drepturi la viață mai multe unii, decât alții. Căci dacă două entități sunt egale cu a treia, sunt egale și între sine. Numai atunci s'ar putea admite superioritatea unui individ sau a unei rase asupra alteia, când ar fi diferite raporturile lor de atârnare față de unicul Stăpân. Ori, aceasta nu se cunoaște în creștinism.

(Va urma)

Cețiți și răspândiți „UNIREA”

Telefonul „Unirii”

P. Reghin. „Telefonul” nostru n'a fost suprimat. Nici măcar deranjat. I-am dat însă puțin răgaz de odihnă. Nu-i strică. — Acuma însă trebuie să-l punem din nou în funcțiune. De dragul fraților din cealaltă strană. Nu se pot lipsi de el. Iată cum am ajuns la această convingere. Confrății dela Sibiu ne-au închinat întreg ultimul număr al „Revistei Teologice” nouă, uniților. Se ocupă, peste 100 pagini, numai de noi. Și pe față și pe dos. (Mai mult pe dos decât pe față). Tot ce are ortodoxia noastră ardeleană mai rășboinic și mai dihal și-a dat contribuția entusiastă la acest nepieritor și neprețuit document al vremii. Toți luptătorii brevetăți ai unitofobiei se ridică amenințatori și se bat cu... morile de vânt. (D. Ghibu, de ex. se luptă cu revista... unită „Erdélyi Tudosit” dela Cluj!). Și totuși, cu toată această mare forfoteală și imbulzeală de somități, groșita o duce fără nici o îndoială un domnișor cucernic care a avut cea mai genială inspirație. Iată ce-a făcut omul: a studiat temeinic „Telefoanele” noastre, le-a clasificat, le-a făcut statistică din toate punctele de vedere (după materie, după persoane etc.), și a reușit să scrie, în chipul acesta, singurul articol interesant din întreg acest număr „omagial” al „Revistei”, și singurul de preț. El va face bune servicii și viitorilor istorici, și chiar de pe acum ne este de mare folos nouă, fiindcă vedem limpede de cari probleme ne-am ocupat prea puțin și care fețe simandicoase au scăpat atențiunii noastre binevoitoare. — Spuneți acum și Dv.: putem noi fi nerecunoscători pentru această muncă de folos obțesc? Putem noi avea sufletul de-a astupa isvorul viu din care se adapă „Revista Teologică” și pe care se va întemeia nemurirea cucernicilor ei colaboratori? Nu și nu și iarăși nu. De o mie de ori nu. De aceea telefonul intră în funcțiune. — Allons!

C. Pecica. Ni-se pare, Lugojul nu se sperie de orice >ciuhă< dela Arad. Situația lor trebuie să fie *de tot disperată*, dacă nu știu să se prezinte cu altceva, decât cu începțiile din numerii apărute în ultimele săptămâni. — Cazul cu >cliseele< e demult perimat; el a fost discutat în parlament și însuș regretatul B.-Duică, care fusese pus la cale să atace, a declarat, că nu l-a luat în serios. Iar evenimentele au arătat, că foarte cuminte se gândea atunci Episcopia Lugojului, când nu contempla decât o măsură provizorie. De atunci, Statul Român le-a înființat ortodoxilor sute de parohii, în cari n'au nici 30 de credincioși, ba chiar o episcopie, despre care dl Bocu spune, că ar avea 7 (șapte) mii de credincioși. Ni-se pare altfel, că toată sporovăiala e aranjată pentru a distrage atențiune dela alte chestii mai serioase, cari le cam încaieră bărbile precucivioșilor. Dacă ar fi vorba, am putea întreba și aceea: în baza *cărei morale* se sustrag și se publică scrisorile particulare? Nu se gândesc unii domni la Codul penal? Ba am putea da și noi clișee cu încercări de șantaj... Dar îi lăsăm în plata Domnului! — Încât pentru Dv., puteți spune, știți, vorba aceea: *nu te umfla broască'n tău, căci nu-i tău tot al tău!*

B. Cluj. Nesdruncinata noastră simpatie pentru cuviosul Matei e pusă la grea încercare. Am vrea, cu tot dinadinsul, să-i dăm lui cumuna de lauri la concursul unitofobilor brevetăți. Nu putem. Când se pune Sibiul pe treabă, îl taie. Oricât se silește, S. Sa nu-i capabil de performanțele pe care le realizează cu ușurință tovarășii lui de pe malul Cibinului. Iată, de ex. chestia cu congresul euharistic dela Budapesta. Cucerniciile lor, de un an încoace, n'au făcut alta decât să ne dascălească. Ne-au spus pe toate glasurile că nu trebuie să mergem acolo. Că n'avem ce căuta printre unguri; că ne vor mânca de vii ș. a. m. d. Noi, ce să facem? I-am ascultat. Biserica noastră n'a participat la congres. Au fost doar câțiva particulari, pe cont propriu, fără nici o calitate oficială și fără nici o îndreptățire de a ne reprezenta. — Ce se întâmplă însă acum, după congres? Citiți „Revista Teologică” și veți afla. Precucernicii sunt scandalizați, ca să nu zicem smintiți. Ci-că ne-am făcut de rușine. S'a vădit, anume cu acel prilej, că uniția românească n'are nici o trecere în sânul catolicismului. N'a încrestat-o nimeni; nu-i-a dat nici un rol și nu s'a impus prin nimic. Nici măcar o cenușotcă a catolicismului nu este. Ș. a. m. d. — Spuneți acum, este d. Matei capabil de așa subtilități? Noi credem că nu. Supleța orientală este și rămâne apanajul Sibiului.

SPRE ȘTIRE. Membrele Reuniunilor Mariane Române Unite de Femei din Uniunea Arhidiecezană sunt rugate să binevoiască a se îngriji, în înțelegere cu Cinstiții Preoști, de ținerea, zilnică, în toată luna August, a Paraclisului Maicii Sfinte, cu scopul: Unirea bisericilor, rostindu-se la sfârșit rugăciunea ce le este cunoscută. — **Prezidenția.**

Oficiul parohial român unit din Râșcruci

Nr. 130—1938.

Publicație de licitație

Aprobându-se lucrările pentru edificarea Bisericii noi române unită din comuna Râșcruci, Comunitatea Bisericească intenționează a executa deocamdată lucrările, în limita sumei devizului de Lei 328.540, *construcției în roșu cu*

invăditoare. Pentru exeuțarea lucrărilor sus menționate se publică *licitație* cu oferte închise, care se va ținea în ziua de *15 August 1938*, ora 17 în localul parohiei R. U. din Râșcruci.

Invităm pe toți aceia cari doresc a lua parte la această *licitație* să-și înainteze ofertele întocmite conform prevederilor Legii Contabilității publice art. 72—85 și a condițiilor mai jos arătate.

Deasupra adresei, pe plic închis și sigilat, a ofertei se va scrie „Ofertă” pentru lucrările de edificare în roșu a Bisericii noi române unite din Râșcruci. Ofertanților parohia nu le plătește nimic pentru deplasare. Ofertele întârziate sau date prin telegramă, cât și ofertele cari vor cuprinde alte condițiuni, nu se vor lua în considerare.

În oferte se va arăta rabatul la procent asupra prețului din Deviz, iar nu suma globală.

Garanția provizorie de 6 % asupra prețurilor din deviz, se va depune la Administrația Financiară în numerar sau efecte de stat și recipisa primită se va anexa la ofertă. — Această garanție — la încheierea contractului, — se va complecta la 10 % din valoarea ofertei și din fiecare situație se vor reține 10 %. Garanția provizorie se va elibera — dacă lucrările vor fi găsite bune — după recepție provizorie, iar restul de 10 % numai după recepția definitivă.

Proiectul lucrării, condițiunile detaliate și modelul de oferte se pot vedea zilnic între orele 10—12 la parohul Bisericii Române Unite din Râșcruci.

Ofertele se vor redacta numai în limba românească și rămân valabile minimum 60 (șase zeci) zile. Ofertele prezentate obligă ofertantul numai decât comunitatea bisericească numai după aprobarea Prea Veneratului Ordinariat a Episcopiei Române Unite de Cluj-Gherla.

După desfacerea ofertelor, în cazul că nu vor fi convenabile, se va proceda și la o *licitație* orală, iar în caz de nereușită, a doua *licitație* se va ținea în 21 August.

Râșcruci, la 22 Iulie 1938.

Săcară Gavrila

curator prim

Ioan Clacoi

paroh

Liceul Comercial de fete român unit — Blaj

Nr. 1158—1938.

Condiții de primire

1. Primirea în școală se face în baza unei cereri, timbrată cu 8 Lei și 1 leu aviație, care se va adresa Direcțiunii până la 31 August. Cererea de înscriere se scrie de părinte, tutor, sau corespondentul lor cu arătarea profesiei și a locuinței. Cereri trebuie să prezinte și elevele cari au urmat anul trecut școala la noi alăturând numai avizul școlar primit la sfârșitul anului.

Elevele cari cer pentru întâia oară primirea în școala noastră vor alătura la cerere următoarele acte: a) extras de naștere dela matricola stării civile; b) certificatul de botez dela preot; c) certificat de cetățenie; d) certificat de revaccinare; e) certificat școlar.

Repetentele încă sunt obligate să prezinte cerere de înscriere, având să plătească o taxă specială de 500 lei.

2) În clasa 1 a Liceului Comercial, se primesc eleve cari au terminat patru clase primare.

Elevele cursului supraprimar și secundar inferior se pot înscrie în clasa corespunzătoare a Liceului Comercial, în urma unui examen de diferență înaintând cerere timbrată la Direcțiunea Liceului în sensul acesta în timpul cel mai scurt.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-est. Blaj

În anul școlar 1938—30 la Liceul nostru vor funcționa clasele I, II, III, V, VI, VII, VIII-a.

3. În clasa V de Liceu comercial se primesc eleve cari au terminat IV clase de Liceu teoretic sau de altă școală echivalentă. Înscrierea în această clasă se face în baza unui examen de admitere care constă din următoarele materii scrise: I. română, științe comerciale. Oral: I. română, franceză, geografie matematică, științe comerciale.

4. Examenul de admitere în clasa V-a se ține între 6—8 Septembrie.

5. Examenul de admitere în clasa I se va ține la 6—8 Septembrie, numai în cazul că vor cere înscrierea peste 50 eleve.

6. Examenul de corigență se ține în 4—5 Septembrie.

7. Examenele particulare, integrale și de diferență se țin la 1—8 Septembrie.

8. Examenul de bacalaureat în 20 Septembrie.

9. Pentru înscrierea definitivă elevele se vor prezenta, însoțite de părinți, în zilele de 7—8 Septembrie și vor plăti la Direcțiune următoarele taxe:

a) Curs inferior (clasa I—IV): înscrierea 300 lei, taxa de construcție 200 lei, frecvența 1900 lei. Total 2400 lei, + 80 gosp + 100 ex cursie + 50 Insp.

b) Curs superior (clasa V—VIII): înscrierea 300 lei, taxa de construcție 200 Lei, frecvența 1900 lei. Total 2400 lei, + 80 gosp. + 100 ex cursie + 50 Insp. Elevele minoritare plătesc taxa specială.

10. Taxele de înscriere, construcție și jumătate din taxa de frecvență se plătesc deodată la înscriere. Dela taxele de înscriere și construcție nu se dau scutire nimănui. Sentirile de didactic se dau după trimestrul I. (în Februarie) și beneficia numai elevele cu media generală 7,5 și purtarea morală nota 9. Rata II din didactic se plătește cel mai târziu până la 1 Februarie 1939.

Toate elevele sunt obligate să aibă un model dat de Direcțiunea Liceului.

11. Absolventele Liceului comercial dobândesc certificate de absolvire a Liceului comercial după ce vor face practică un an într-o Instituție sau Casă de comerț. Pentru admiterea în funcțiunile publice este necesar bacalaureatul comercial.

12. Părinții sau tutorii elevelor nu pot angaja cvartire în oraș pentru fiicele lor, fără aprobarea Direcțiunii.

13 Cursurile încep în ziua de 9 Septembrie ora 8 dimineața după invocarea Sfântului Spirit.

14. Pentru primirea în Internat, se face cerere specială, care se adresează Preaveneratului Consistor Arhiepiscopesc din Blaj și se trimite până la 25 August. Amănunte se găsesc în prospectul Internatului.

Blaj, la 25 Iulie 1937.

Direcțiunea

Ucenic

inteligent cu 3—4 clase liceale, sau comerciale; să aibă cunoștință de limbă, primește toată întreținerea afară de haine.

Oferte: la

Librăria Anca

Cluj, Str. Regina Maria 43

2—2

Citiți și răspândiți

„UNIREA”